

Список використаних джерел

1. Критичний вплив війни. URL: <https://joinup.ua/uk/news/chas-krizi-ta-vihodu-na-novi-rinki-zvit-2022-roku/>
2. Цифровізація у сфері туризму: інноваційні тренди і пріоритетні напрями розвитку URL: https://www.researchgate.net/publication/356768695_CIFROVIZACIA_U_SFERI_TURIZMU_INNOVACIJNI_TRENDI_I_PRIORITETNI_NAPRAMI_ROZVITKU

***Мацішин Соломія Миколаївна,**
студентка спеціальності 193
«Геодезія та землеустрій»;
Вавричук Оксана Степанівна,
викладач економічних дисциплін;
Галицький фаховий коледж
імені В'ячеслава Чорновола*

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ВІДНОСИНАМИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

З 24 лютого 2022 р. назавжди змінився хід історії нашої держави. Війна зачепила всі можливі сфери суспільства, не оминувши і земельні відносини. Земля в нашій державі є найбільшою цінністю, оскільки саме вона є вихідним фактором виробництва та запорукою економічного розвитку. З огляду на це в умовах воєнного стану врегулювання земельних відносин відіграє неабияку роль, тому що від цього залежить безпека не лише земельної та аграрної сфер, а й усієї країни в цілому [1].

Умови воєнного стану створюють складні виклики для земельних відносин в будь-якій країні. Воєнні конфлікти впливають на власників землі, сільських жителів, підприємців та суспільство в цілому. Під час воєнного стану земельні ресурси можуть стати об'єктом конфіскації, руйнування та незаконного використання.

Для ефективного управління земельними відносинами під час воєнного стану необхідно розробляти стратегії, що враховують безпеку власності та права власників землі, а також потреби сільських жителів і вимоги для забезпечення продовольчої безпеки. Регулювання земельних відносин в цей період є критично важливим для збереження соціальної стабільності та економічного відновлення після завершення конфлікту.

Зміни в земельних відносинах під час воєнного стану можуть мати тривалий вплив на суспільство і економіку країни, тому важливо дбати про адекватне врегулювання цих питань та враховувати права та потреби всіх зацікавлених сторін.

Як наслідок, було прийнято низку нормативно-правових актів спрямованих на пристосування цих відносин до нової дійсності. Основними

серед них є прийнятий у березні 2022 року Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» (Закон № 2145-IX) та Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» (Закон № 2247-IX), прийнятий 12.05.2022 [2].

У зв'язку з особливостями вчинення правочинів, предметом яких є земельна ділянка, 28 квітня 2022 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» № 480 від 19 квітня 2022 року, що передбачила на період дії воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення/скасування такі особливості:

- нотаріальне посвідчення договорів щодо відчуження нерухомого майна, договорів іпотеки, довіреностей на право розпорядження нерухомим майном, здійснюється виключно нотаріусами, включеними Міністерством юстиції України ("Мін'юст") до переліку ("Перелік нотаріусів");

- реєстрацію речових прав на нерухоме майно здійснюють, окрім нотаріусів, що увійшли до Переліку нотаріусів, також визначені Мін'юстом державні реєстратори;

- нотаріальне посвідчення договорів щодо відчуження нерухомого майна і відповідна державна реєстрація прав забороняється до закінчення одного місяця з дня державної реєстрації права власності відчужувача нерухомого майна (за винятком, зокрема, оформлення спадщини);

- забороняється також нотаріальне посвідчення договорів щодо відчуження нерухомого майна, іпотеки, встановлення довірчої власності на нерухоме майно (в тому числі, внесення змін або припинення таких договорів) і відповідна державна реєстрація прав на підставі довіреності відчужувача/іпотекодавця;

- нотаріальне посвідчення договору щодо відчуження нерухомого майна, іпотеки, про встановлення довірчої власності на нерухоме майно здійснюється виключно за місцезнаходженням такого майна (з певними особливостями для міста Києва та Київської області);

- забороняється державна реєстрація права власності на нерухоме майно у зв'язку з передачею майна у власність юридичної особи як внесок (внесення майна до статутного (складеного) капіталу (статутного фонду), а також у власність фізичним та юридичним особам, що вийшли із складу засновників (учасників) юридичної особи [3].

Ключовими елементами процедури оформлення договору купівлі-продажу земельної ділянки сільськогосподарського призначення є функціонування державних інформаційних систем, зокрема Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРПНМ) та Державного земельного кадастру (ДЗК). Без їх одночасного функціонування посвідчення

договорів купівлі-продажу земельних ділянок та, відповідно, реєстрація права власності неможливі.

Із запровадженням воєнного стану роботу всіх інформаційних систем задля безпеки було припинено, проте зараз їх функціонування поступово починають відновлювати. Наразі, постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 р. № 480 фактично відновлено роботу ДРРПНМ, проте з певними обмеженнями. Зокрема, посвідчувати низку договорів, до яких належать і договори купівлі-продажу земельних ділянок, дозволено виключно тим нотаріусам, яких включено до затвердженого Міністерством юстиції України Переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна.

Поряд із цим, ситуація щодо функціонування ДЗК поки що залишається незмінною, проте законодавець установив передумови для відновлення його роботи. Зокрема, Закон № 2247-ІХ передбачає, що Міністерству аграрної політики та продовольства України (Мінагрополітики), за погодженням із Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру, надано повноваження приймати рішення про відновлення або подальше призупинення функціонування ДЗК. Водночас порядок ведення ДЗК може встановлювати обмеження щодо повноважень державних кадастрових реєстраторів, а також визначати інші особливості його ведення.

Отже, наразі можемо констатувати, що ринок землі сільськогосподарського призначення поставлено на паузу.

Законодавство окрім "класичного" придбання земель надає можливість набувати їх і на земельних торгах. За загальним правилом, виключно на земельних торгах дозволено продавати або передавати в користування (оренду, суперфіцій, емфітевзис) земельні ділянки державної та комунальної власності, а земельні ділянки приватної форми власності дозволено продавати або передавати у користування лише з ініціативи їх власників.

Проте на час дії воєнного стану спрощено можливість отримання в користування земельних ділянок державної та комунальної власності. Наразі заборонено проводити земельні торги щодо набуття прав оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності.

Під час воєнного стану є можливість відшкодування збитків власників/користувачів земельних ділянок, спричинених війною. 21 березня 2022 року набула чинності Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації" № 326 від 20 березня 2022 року ("Порядок").

Порядок передбачає можливість визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації. Зокрема, Порядок встановлює основні показники для оцінки втрат земельного фонду, а саме:

- фактичні витрати на рекультивуацію земель, які були порушені внаслідок бойових дій, будівництва, облаштування та утримання інженерно-

технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій для облаштування державного кордону;

- завдані збитки власникам (землекористувачам) земельних ділянок сільськогосподарського призначення;
- витрати на відновлення меліоративних площ;
- витрати на розмінування [4].

Згаданий Закон № 2247-ІХ передбачає надання та зміни цільового призначення земельних ділянок для розміщення виробничих потужностей підприємств, що переміщуються (евакууюються) із зони бойових дій, розміщення об'єктів для тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб, ведення сільськогосподарського виробництва, сталого функціонування газотранспортної та газорозподільної систем, водопостачання і водовідведення, виробництва тепла, електронних комунікацій. Зокрема, Законом передбачається можливість:

- передачі земельних ділянок, які переходять у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст відповідно, в оренду без державної реєстрації права комунальної власності на такі земельні ділянки;
- передачі в оренду для ведення товарного сільськогосподарського виробництва земельної ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності, яка не віднесена до земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, без зміни її цільового призначення;
- передачі земельних ділянок державної, комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів, крім випадків (з визначенням певних умов передачі в договорі оренди) для:
  - а) розміщення виробничих потужностей підприємств, переміщених (евакуйованих) із зони бойових дій (у тому числі тих, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави);
  - б) розміщення річкових портів (терміналів) на річці Дунай, доцільність будівництва (розширення) яких визначена рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту; розміщення мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів, доцільність будівництва (розширення) яких визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту;
  - в) будівництва мереж електропостачання, газорозподільних, водопровідних, теплопровідних, каналізаційних мереж, електронних комунікаційних мереж, об'єктів магістральних газопроводів;
  - г) розміщення морських портів [2].

Таким чином, для управління земельними відносинами під час воєнного стану, сформована система нормативно-правових актів, що передбачає як багато спрощень для забезпечення функціонування аграрного сектору економіки та прискореного відновлення інфраструктури України, так і суттєві обмеження, з метою мінімізувати кількість зловживань, яка могла би

суттєво збільшитись в умовах воєнного стану за відсутності належного контролю. Усі незручності, спричинені вимушено встановленими обмеженнями, зумовлені воєнним станом, а закладена регулятивна основа для відновлення України допоможе пришвидшити ліквідацію наслідків війни.

Список використаних джерел

1. Муравська Н. Державне регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015736 (дата звернення: 21.09.2023).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 12.05.2022. № 2247-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/2247-20#top> (дата звернення: 21.09.2023).
3. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2022-%D0%BF#top> (дата звернення: 22.09.2023).
4. Сницар А. Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/211625_osoblivost-regulyuvannya-zemelnykh-vdnosin-v-umovakh-vonnogo-stanu (дата звернення: 23.09.2023).

*Мирошніченко Ілона Михайлівна,
кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник відділу слов'янських мов;
Файчук Тетяна Григорівна,
кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник відділу слов'янських мов;
Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України*

ФРАЗЕОЛОГІЧНИЙ ВИМІР: ЗАГОЛОВКИ УКРАЇНСЬКИХ ТА ПОЛЬСЬКИХ СТАТЕЙ

Тези присвячені дослідженню особливостей використання фразеологізмів у заголовкових назвах статей в українських та польських електронних виданнях. Основною метою є комплексний аналіз таких заголовків, зокрема визначення їх семантики, структури, стилістичних функцій. Однією з ключових особливостей матеріалів є порівняльний контекстуальний аналіз фразеологічних одиниць, вибраних і типологізованих із різноманітних заголовків українських та польських видань. Дослідження вирізняється науковою новизною завдяки